

ZÁKLADNÍ INFORMACE PRO ŠKOLY ZŘÍZENÉ DLE § 16 Odst. 9 ZÁKONA Č. 561/2004 SB. (ŠKOLSKÝ ZÁKON)

Novela školského zákona, především § 16, přináší od 1. září 2016 nové pojetí podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Upouští od kategorizace žáků podle jejich diagnózy, která se tak stává pouze prostředkem pro nastavení cílené podpory ve vzdělávání žáků podle jejich speciálních vzdělávacích potřeb (SVP). Tzv. „speciální školy“ mají i nadále ve vzdělávacím systému své místo, které vymezuje § 16 odst. 9 školského zákona takto: „Pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem lze zřizovat školy nebo ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny. Zařadit do takové třídy, studijní skupiny nebo oddělení nebo přijmout do takové školy lze pouze dítě, žáka nebo studenta uvedené ve větě první, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření podle odstavce 2 nepostačovala k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění jeho práva na vzdělávání. Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte, žáka nebo studenta.“ Ustanovení § 16 odst. 10 školského zákona následně stanoví, že „Ke zřízení třídy, oddělení nebo studijní skupiny podle odstavce 9 je v případě škol zřizovaných ministerstvem nebo registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nezbytný souhlas ministerstva, v případě ostatních škol souhlas krajského úřadu.“

V průběhu prvního pololetí r. 2016 zveřejnilo MŠMT řadu metodických materiálů, které se týkají změn, jež novela školského zákona přináší. Tyto se mj. týkají i tzv. speciálních škol.

INFORMAČNÍ ZDROJE

- Zákon č. 561/2004 sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (<http://www.msmt.cz/file/36859/>).
- Základní informace o změnách v organizaci mateřské školy, změnách souvisejících s podporou společného vzdělávání a doporučených krocích (<http://www.msmt.cz/file/37762/>).
- Společné vzdělávání a SŠ a konzervatoře (<http://www.msmt.cz/file/37682/>)
- Informační balíček ke společnému vzdělávání (<http://www.msmt.cz/file/37756/>), který obsahuje tyto metodické materiály: Průvodce ředitele společným vzděláváním, Úpravy ŠVP podle RVP ZV, Stanovisko k možnostem činnosti stávajících základních škol praktických po 1. 9. 2016, Metodické doporučení pro případy, kdy rodič nekoná v zájmu dítěte ve spojitosti se vzděláváním, Zásady financování společného vzdělávání, Podpora společného vzdělávání prostřednictvím OP VVV, Další vzdělávání pedagogických pracovníků ke společnému vzdělávání a Informace k akreditaci vzdělávacích programů zaměřených na témata společného vzdělávání.

ZŘIZOVACÍ LISTINY ŠKOL

V návaznosti na novou úpravu školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb. je třeba, aby předmět činnosti u škol zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona, ve znění zákona č. 82/2015 Sb., vyjádřil jednoznačným způsobem druh (resp. druhy) znevýhodnění uvedený v § 16 odst. 9 školského zákona. Žáci s jiným postižením se v takové škole mohou vzdělávat pouze v souladu s ust. § 19 odst. 3 vyhlášky č. 27/2016 Sb. („Školy, třídy, oddělení a studijní skupiny jsou zřizovány podle druhu znevýhodnění uvedeného v § 16 odst. 9 zákona; v odůvodněných případech se v nich mohou vzdělávat i žáci s jiným znevýhodněním uvedeným v § 16 odst. 9 zákona, přičemž jejich počet nesmí přesáhnout jednu čtvrtinu nejvyššího počtu žáků vzdělávajících se ve třídě, oddělení nebo studijní skupině podle § 25“). Výjimku tvoří školy zřízené pro žáky s mentálním postižením, viz § 19 odst. 5 vyhlášky č. 27/2016 Sb. („Ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona pro žáky s mentálním postižením se nevzdělávají žáci bez mentálního postižení.“).

Pouhé vyjádření, že se jedná o školu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami považuje MŠMT za matoucí, protože v obecné rovině mají být žáky s těmito potřebami schopny vzdělávat všechny školy a školská zařízení (žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je totiž i žák, jehož vzdělávání vyžaduje podpůrná opatření pouze prvního stupně, které představují úpravy minimálního rozsahu). V této souvislosti MŠMT připomíná, že právní předpisy v oblasti školství od 1. 9. 2016 již nebudou užívat pojem „zdravotní postižení“.

FINANČNÍ PODPORA Z PROSTŘEDKŮ ESIF

- **OP VVV** podporuje školy podle § 16 odst. 9 školského zákona v oblasti tzv. měkkých peněz, a to zejména v aktivizačních programech (programy rozšiřujících kurikulum, komunitní aktivity, nové metody výuky apod.) nebo programech přechodu ze školy do práce na podporu absolventů škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením. Oprávněnými příjemci i partnery byly tyto školy ve výzvách Budování kapacit pro rozvoj škol I. (alokace 700 mil. Kč) a Gramotnosti (alokace 380 mil. Kč). V rámci výzvy Gramotnosti byly podpořeny projekty, v nichž jsou školy zřízené podle § 16 školského zákona partnery.
- Aktuálně mohou být tyto školy podpořeny prostřednictvím **vybraných šablon** v rámci výzvy Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování – Šablony pro MŠ a ZŠ I a dále ve výzvě Podpora žáků se zdravotním postižením (Implementace **APIV**). Příjemci, resp. partnery budou školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona i ve výzvách zaměřených na implementaci opatření naplánovaných v KAP a MAP a Budování kapacit pro rozvoj škol II, které MŠMT plánuje vyhlásit v roce 2017.
- **IROP (pro území mimo Prahu) ani OP PPR (pro území Prahy) nepodporuje** žádná opatření, která vedou k diskriminaci a segregaci marginalizovaných skupin. OP PPR podporuje pouze aktivizační programy (programy rozšiřujících kurikulum, komunitní aktivity apod.) nebo programy přechodu ze školy do práce na podporu dětí a žáků ze škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením.

Podrobné informace o jednotlivých výzvách relevantních pro speciální školy viz na str. <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1>.

INVESTIČNÍ PROGRAMY MŠMT

- Podpora zajištění vybraných investičních podpůrných opatření při vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (investiční kompenzační pomůcky) bude realizována do roku 2021. V tomto programu poskytne MŠMT investiční dotace na pořízení investičních kompenzačních pomůcek a speciálních učebních pomůcek pro vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření při vzdělávání a poskytování školských služeb podle § 16 školského zákona a přílohy č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Kromě výpůjčoven mohou být příjemcem dotace i „školy a školská zařízení všech zřizovatelů, u nichž je prokazatelné či předvídatelné, že s ohledem na vyšší počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, dlouhodobou potřebu využívání daných pomůcek a učebnic či skutečnost, že daná pomůcka musí být žákem využívána jak ve škole či školském zařízení, tak při domácí přípravě, je tento způsob zajištění poskytování daných podpůrných opatření vhodnější z hlediska efektivity, účelnosti a hospodárnosti“. Celková alokace programu: 275 mil. Kč.
- Rozvoj a obnova materiálně technické základny speciálních škol zřizovaných MŠMT a systému náhradní výchovné péče, konkrétně pro speciální školy (stavby): Program se nachází v závěrečné fázi realizace (termín realizace do 30. 6. 2017), ve kterém byly všechny stavby speciálních přímo řízených škol buď ukončeny nebo se dokončují. Od roku 2017 MŠMT předpokládá buď schválení nového programu nebo aktualizaci (prodloužení) stávajícího programu zaměřeného na projekty rekonstrukcí nezbytných oprav a údržby.

VZDĚLÁVÁNÍ

V průběhu října, listopadu a prosince 2016 bude MŠMT společně s Národním ústavem pro vzdělávání organizovat specializované informační semináře pro školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, a to ve všech krajských městech České republiky. Nabídku seminářů rozešle MŠMT těmto školám v září 2016.

Semináře se zaměří na otázky specifik vzdělávání ve školách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona (§ 19 vyhlášky č. 27/2016 Sb., personální podpora, kompenzační pomůcky), vyhlášku č. 197/2016 Sb. (standardní činnosti SPC pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami), výzvu *Podpora žáků se zdravotním postižením* (Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání) i tzv. šablony pro speciální školy.

Pro nabídku dalších vzdělávacích aktivit sledujte <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/seminare-apiv?lang=1&ref=m&source=email>.

V Praze dne 31.8.2016